

Tordaszentlászló,
Nagyvárad,
Budapest

* * *

Merza Antal emlékezete

Szemál Zukiusz velencei érsek egy teljes évet engede. Mikor a kitűzött idő lejáráshoz közeledett, a Népcsá... olyan esetben volt hajlandó plébániát változtatni, ha Lukácsi Kristófot megnyeri, kinek érdekében két deputátust küld, hogy minden ígérettel hozzák el és eszközöljék ki a kinevezést.

Ez nem sikerült akkor, 1841 január 20-án, megejtik a választást. 1. Bázán István szamosújvári káplán, 2. Keresztes Kristóf, marosvásárhelyi paptanárs, 3. Czetz Emánuel, szamosújvári lelkészekre esnek a szavazatok, de a püspöknél ezek közül egyiket sem nyerik meg. Közben Amberboy eltávozik és a helyettesítést P. Szász Lőrinc ferencesrendi atya folytatja. Hogy pedig a püspöki iktatóra örmény pap nélkül ne hagyja tovább az örmény katolikus híveit, február 2-án *Merza Antal* szamosújvári segédlelkészt nevezi ki. A lelkes, buzgó Merza annyira rokonszenvéssé válik, hogy a december 3-án nagy felkészültséggel megejtett választáson első helyre jelöli a hitközség: 112 szavazattal, míg a második helyre 30 szavazattal Lukácsi Kristóf, és a harmadikra 26-al Rátz Mihály erzsébetvárosi káplán jelöltetik. Így az örménység nagy nyereségére Merza Antal foglalja el és tölti be a plébániát. Merzát példás buzgóság, hatványozott munkabírárság, körültekintő pontosság, pedáns rendszeret, szelíd jóság, derült kedély, finom és érzékeny lelkület, előkelő fellépés és tekintélyt hordozó méltóság jellemezheti. Mint pap, áhítatra ragadott, mint ember oszthatatlanul megnyert. Úgy egyházi, mint társadalmi vonatkozásokon, működése általános közbecsülést váltott ki. Esperesi teendőket is végzett. A Vármegye gyűléseken tekintélyt képviselt. Idejében volt az árvíz, a tűzvész, sőt, miről eddig meg sem emlékeztünk, az 1873 évi nagy kolera, mely június-július hónapokban Tekerőpatakon dühöngött és augusztus-szeptemberre jutott el Szentmiklósrá. Allítólag a Békény fertőzése okozta. Naponként 25 halottat temettek átlagosan. Mint szemtanúk állítják, a plébános Ágoston Károly káplánjaival megindult a különböző utcákban és minisztereivel végig csengetve hívta fel a közfigyelmet a betegek ellátására. Alatta épült az új plébánia lak és nyert a templom új orgonát, melyhez Fogarasi Mihály püspök 600 forinttal járult. 1846-1849-ig mellette teljesített kápláni teendőket Jakobi Sándor. (1849-ben elhurcolták börtönrsátságba, 1853-ban halt meg.)

Merza esperesnek emlékezetét a plébánián szépen vezetett anyakönyvei és gondos iratai tartják fenn. Az idősebb korú hívek ma is kegyeletes szeretettel áldják patriarchális jóságát. 37 évi szakadatlan munkálkodás után 1878 május 2-án tért örök nyugovóra. Hamvai a templomkerítésben pihennek. Sírköve az örmény templomerőd falában, napjainkban is látható.

*(Megjelent a gyergyószentmiklósi örmény katolikus
Domus História lapjainak 81-82 oldalán
eredeti írásmódban)*

* * *

Örményország képekben

Kiállítás nyílt a Kájoni János Ferences Házban

Szemelvények az örmény kultúrából - Örményország képekben címmel kiállítás nyílt 2006. szeptember 4-én Budapesten, a Kájoni János Ferences Házban. **Dr. Issekutz Sarolta** emelkedett hangvételű ünnepi megnyitója után **Szabó Anikó** és **Flórián Antal** színművészek produkciója következett, mely a gazdag tárlat szemlélése mellett elröpítette az olvasót az örmények szenvedéssel teli, ám annál szebb világába.

Megtudhattuk például, hogy az örmény kőfaragás legismertebb és legmagasztosabb emlékei a kőkeresztek, melyek megőrkítik az örmény mesterek esztétikai érzékét és a régi ideák archaikus vonásait. Örményország területén a kőbe vésett keresztfigurák első nyomai már a Krisztus előtti második évezred tájékán megjelentek. A kereszténység előtti időkben a kereszt, illetve kőkereszt az örmények számára a napot, eget, a világ négy alapját (égtájak), valamint a négy éltető elemet (tűz, víz, föld, levegő) a világfát, illetve a szakrális és profán világok határát és az örökkévalóság eszméjét jelképezték.

A kereszténység felvétele után a kőkereszt az új hit szilárd jelképeivé váltak. A kőkereszt Örményország területén nem csupán szakrális és kulturális jelenség, hanem nemzeti is. Ilyesfajta kőkereszt csak